

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему: **«Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства
(на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)»**

Виконавець:

студентка 65 групи ФЕУП

Воробйова Вікторія Геннадіївна

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Сілічева Наталія Євгенівна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Проблема підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняної продукції в умовах подальшого розвитку економіки пов'язана, насамперед, з розробкою системи управління конкурентоспроможністю. Завоювання й утримання конкурентних переваг - ключові фактори успіху підприємства в конкурентній боротьбі. Особливої гостроти ця проблема досягає в умовах посилення інтенсивності конкуренції на окремих ринках, де від виробників продукції потрібно постійно відслідковувати зміни попиту, вартості сировинних ресурсів, а питання рентабельності активів прямо залежить від ступеня використання новітніх підходів у сфері стратегічного маркетингу.

Формування конкурентних відносин сприяє створенню розвиненого, цивілізованого ринку, що включає сферу виробництва й товарообміну. Завдяки активному інтересу до проблем підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання, що виник внаслідок розвитку ринкових відносин, з'являється велика кількість розробок, спрямованих на вирішення цієї проблеми.

Методичні аспекти оцінки конкурентоспроможності підприємства активно вивчаються багатьма науковцями-економістами. Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить про те, що це питання є достатньою мірою висвітленим, але багатогранність діяльності підприємства та мінливість зовнішнього середовища вимагають постійного вдосконалення вже існуючих методів.

Про це свідчать праці таких науковців, як Клименко С.М., Дудар Т.Г., Коростильова Л.О., Мазур І.А., Маркова В.Д., Мних М.В., Отенко І.П., Тарасюк Г.М., Савицька Н.В., Нечасв Г.І., Маркова В.Д., Майорова Т.В., Киржа Ю.П. тощо.

Метою дослідження є аналіз конкурентоспроможності ТОВ «Телекарт-Прилад» та виявлення шляхів її підвищення.

Відповідно до мети дослідження поставлено наступні **завдання**:

- розкрити сутність поняття «конкуренція» та «конкурентоспроможність підприємства»;
- охарактеризувати фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємства;
- розглянути механізм оцінки конкурентоспроможності підприємства;
- надати загальну характеристику ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- провести аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства;
- оцінити конкурентні позиції підприємства;
- розробити план з впровадження проекту;
- розрахувати та проаналізувати показники ефективності проекту;
- виявити можливі ризики та запропонувати шляхи щодо їх мінімізації.

Об'єктом дослідження є процеси підвищення конкурентоздатності підприємства з метою забезпечення довгострокової ефективності його функціонування.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні засади підвищення конкурентоздатності підприємства.

Методами дослідження було обрано наступні кількісні та якісні методи: аналіз (метод пізнання, який дозволяє розчленовувати предмети дослідження на складові частини); синтез (метод вивчення об'єкта у його цілісності, у єдиному і взаємному зв'язку його частин, тобто, на противагу аналізу, даний метод дає можливість з'єднувати окремі частини чи сторони об'єкта в єдине ціле); метод порівняння (процес зіставлення предметів або явищ дійсності з метою встановлення схожості чи відмінності між ними, а також знаходження загального, що може бути властивим двом чи декільком об'єктам дослідження); графічний метод (передбачає зображення взаємозв'язку між двома ознаками у вигляді лінії або сукупності крапок); нормативний метод (заснований на використанні при розробці плану нормативної бази: встановлених, науково обґрунтованих

і прийнятих підприємством (або законодавчо закріплених) обмежень за різними показниками та характеристиками його економічної діяльності).

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, фахова література, матеріали наукових конференцій та періодичних видань, звітність ТОВ «Телекарт-Прилад».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (59 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 95 сторінок. Основний зміст викладено на 86 сторінках. Робота містить 11 таблиць, 7 рисунків.

Публікації. Результати дослідження були опубліковані у «Науковому студентському віснику» факультету економіки та управління підприємництвом № 27 на тему «Сутність конкуренції та конкурентоспроможності підприємства» та тези у V Міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток економіки та планування бізнесу в сучасних умовах: проблеми та шляхи вирішення» на тему «Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Сутність та значення конкурентоспроможності підприємства»** розглянуто сутність поняття конкуренція та конкурентоспроможність підприємства; наведено характеристику факторів, що впливають на конкурентоспроможність підприємства.

У другому розділі **«Аналіз конкурентного стану ТОВ «Телекарт-Прилад»** наведено загальну характеристику ТОВ «Телекарт-Прилад»; проведено аналіз його фінансового стану; здійснено оцінку конкурентних позицій підприємства

У третьому розділі **«Економічне обґрунтування шляхів підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Телекарт-Прилад»** розраховано критерії економічної ефективності розробленого проекту, виявлено можливі ризики, пов'язані з його функціонуванням.

ВИСНОВКИ

1. Конкуренція змушує товаровиробників впроваджувати у виробництво інноваційні процеси та технології для зменшення витрат на виробництво. Тим самим вони підвищують якість товару та привертають увагу нових покупців, а отже й збільшують власні прибутки. В умовах конкуренції завжди проявляється конкурентоспроможність, причому на різних рівнях, які необхідно враховувати при управлінні нею.

2. Конкурентоспроможність національної економіки загалом визначається багатьма факторами, проте основним серед них незмінно залишається конкурентоспроможність підприємств, які виробляють товари та надають послуги на внутрішньому ринку.

3. Конкурентоспроможність, як соціально-економічна категорія – це спроможність, вміння досягати законним шляхом найвищих економічних та соціальних переваг. Поняття конкурентоспроможності інтерпретується і аналізується в залежності від економічного об'єкта, що розглядається.

4. Підприємство ТОВ «Телекарт-Прибор» спеціалізується на виробництві та постачанні наступної продукції: продукція для МО України; електронні прилади обліку електроенергії для всіх категорій споживачів й постачальників електроенергії, автоматизовані системи обліку електроенергії; виробництво електронних пластикових карток – контактних та безконтактних; комплекс «Міська карта»; цифрова система комутації ЦСК «Квант»; виробництво товарів народного споживання.

5. Показники оцінки майнового стану свідчать про незадовільне положення досліджуваного підприємства в плані динаміки розвитку й придатності його майна.

6. Показники оцінки фінансової стійкості свідчать про досить високу фінансову стійкість досліджуваного підприємства в 2013-2016 роках.

7. Показники оцінки ліквідності ТОВ «Телекарт-Прилад» за останні чотири роки свідчать про низьку швидку, поточну й абсолютну ліквідність досліджуваного підприємства, тобто ТОВ «Телекарт-Прилад» має достатньо низький потенціал підприємства, що досліджується, у питанні обслуговування своїх поточних зобов'язань протягом досліджуваного періоду.

8. Стосовно аналізу фінансових показників ТОВ «Телекарт-Прилад» можна з повною впевненістю стверджувати про високий рівень ділової активності підприємства, оптимальну структуру активів та задовільний стан платоспроможності.

9. ТОВ «Телекарт-Прилад» є лідером на ринку. Однак, для того, щоб зберіти свої лідерські позиції, необхідно постійно розвиватися підвищувати свою конкурентоздатність, а основним конкурентом на ринку розглядати своє підприємство.

10. Одним з напрямків підвищення конкурентоспроможності підприємства є започаткування виробництва заготовок електронних ключів RFID до домофонів, вони будуть мати достатній запас механічної міцності, необхідну стійкість до впливу агресивних середовищ та розраховані на широкий діапазон атмосферних температур.

11. ТОВ «Телекарт-Прилад» є одним з найбільших приладобудівних заводів України, спеціалізується на випуску чипів та електронних пристроїв, то необхідне обладнання для виробництва потрібних для RFID-ключів чипів та проволочи є на підприємстві, тобто їх закупати не потрібно. Необхідно закупити обладнання для виготовлення пластмасового корпусу. Інвестиційні витрати на обладнання складуть 1227 тис. грн. У підприємства достатньо коштів за підсумками червня 2017 року, щоб реалізувати цей проект, а саме 2588 тис. грн.

12. За аналізовані 5 років проекту виробництва заготовок RFID-ключів буде отримано чистий прибуток у розмірі 2975,1 тис. грн.

13. Початкові інвестиції у проект налагодження виробництва заготовок RFID-ключів на ТОВ «Телекарт-Прилад» буде окуплено за рахунок прибутків проекту за 3 роки та 3 місяці, а з урахуванням впливу на вартість грошей часу (при ставці дисконтування у розмірі 25%) – за 4 роки та 5 місяців. При цьому середня річна прибутковість проекту складе майже 48,5%.

14. Чистий приведений дохід проекту відображає майбутній прибуток проекту, приведений до теперішнього моменту часу й для аналізованого проекту складе 237,55 тис. грн. За таких умов кожна гривня, інвестована в проект, принесе 0,19 грн чистого прибутку, перерахованого на поточний момент часу, а при стовідсотковому реінвестуванні прибутків проекту останній продемонструє прибутковість на рівні 32,65%.

15. Розрахунок точки беззбитковості проекту виробництва заготовок RFID-ключів на ТОВ «Телекарт-Прилад» показав, що з метою неотримання збитків від функціонування проекту, що аналізується, підприємство щомісяця має продавати 7024 заготовки RFID-ключів, тобто забезпечити дохід у розмірі 119408 грн. Розбіжність отриманої графічно точки беззбитковості запропонованого проекту з її розрахунковим значенням пояснюється тим, що розрахункове значення включає в себе непрямі податки, тобто ПДВ.

16. Графік чутливості проекту дозволяє дійти висновку, що проект є стійким до впливу усіх факторів, оскільки виконується умова, що при зміні впливу фактору на 10% у будь-яку сторону, зберігається нерівність $NPV > 0$. Але неможливо не відмітити, що найбільш істотний вплив на проект здійснює ціновий фактор, що обумовлює необхідність постійного моніторингу цін на ринку відповідного товару, дій конкурентів та постійного оперативного корегування поведінки підприємства на цьому ринку.

17. Аналізуючи всі показники ефективності та ризиків проекту налагодження виробництва заготовок RFID-ключів на ТОВ «Телекарт-Прилад» у сукупності можна дійти висновку про доцільність його реалізації з метою підвищення конкурентоспроможності підприємства.

АНОТАЦІЯ

Воробйова Вікторія Геннадіївна, «Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності: «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом». – Одеський національний економічний університет. – м. Одеса, 2018 рік

Розглянуто сутність поняття конкуренція та конкурентоспроможність підприємства; наведено характеристику факторів, що впливають на конкурентоспроможність підприємства.

Наведено загальну характеристику ТОВ “Телекарт-Прилад”; проведено аналіз його фінансового стану; здійснено оцінку конкурентних позицій підприємства.

Розраховано критерії економічної ефективності розробленого проекту, виявлено можливі ризики, пов’язані з його функціонуванням.

Ключові слова: конкурентоспроможність, конкуренція, підприємство, проект, проектний аналіз.

ANNOTATION

Vorobyova Viktoriya "Ways to improve the competitiveness of the enterprise (for example, “Telecard-Pribor” Ltd)".

Thesis for Master degree in specialty “Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges” under the program “Economics, Planning and Business Management”. – Odessa National Economic University. – Odessa, 2018

The essence of the concept of competition and competitiveness of the enterprise is considered; The characteristics of the factors influencing the competitiveness of the enterprise are presented.

The general description of “Telecard-Pribor” Ltd is presented; an analysis of its financial status; an assessment of the company's competitive position has been made.

The criteria of the economic efficiency of the developed project are calculated, the potential risks associated with its functioning are identified.

Keywords: competitiveness, competition, enterprise, project, project analysis.